

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
NÁRODOHOSPODÁRSKA FAKULTA

Evidenčné číslo: 101006/B/2015/3065033293

FINANCOVANIE PODNIKATEĽSKÝCH SUBJEKTOV
INTERNÝMI ZDROJMI

Bakalárska práca

2015

Denisa Tomanová

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
NÁRODOHOSPODÁRSKA FAKULTA

FINANCOVANIE PODNIKATEĽSKÝCH SUBJEKTOV
INTERNÝMI ZDROJMI

Bakalárska práca

Študijný program: Financie, bankovníctvo a investovanie

Študijný odbor: 6271 Financie, bankovníctvo a investovanie

Školiace pracovisko: Katedra financií

Vedúci záverečnej práce: Ing. Marek Niňaj

Bratislava 2015

Denisa Tomanová

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že záverečnú prácu som vypracovala samostatne a že som uviedla všetku použitú literatúru.

Dátum:

.....
(podpis študenta)

ABSTRAKT

TOMANOVÁ, Denisa: *Financovanie podnikateľských subjektov internými zdrojmi*. – Ekonomická univerzita v Bratislave. Národohospodárska fakulta; Katedra financií. - Vedúci záverečnej práce: Ing. Marek Niňaj. – Bratislava: NHF EU, 2015, 29 s.

Cieľom bakalárskej práce je analyzovať dostupné interné finančné zdroje, ktoré podnikateľské subjekty v plnej alebo čiastočnej miere využívajú na rozvoj svojej podnikateľskej aktivity. Práca je rozdelená do 4 kapitol. Obsahuje 13 grafov, 4 tabuľky a jednu prílohu. Prvá kapitola je venovaná teoretickým definíciám a charakteristikám, ktoré poskytujú pomerne podrobný prehľad možností interného financovania podnikateľských subjektov. V druhej časti sa charakterizuje cieľ práce, v ktorom sme sa zamerali na analyzovanie dostupných zdrojov financovania a na rôznorodé možnosti ich získavania. Tretia kapitola upriamuje pozornosť na metódy a metodiku skúmania problematiky interných zdrojov. Výsledkom riešenia danej problematiky sme sa venovali v poslednej praktickej časti práce.

Kľúčové slová:

financovanie, finančné zdroje, podnikateľské subjekty, podnikateľská činnosť, výsledok hospodárenia

ABSTRACT

TOMANOVÁ, Denisa: Internal Financing of Business Entities. - University of Economics in Bratislava. Faculty of National Economy; Department of Finance. – Thesis Supervisor: Ing. Marek Niňaj. - Bratislava: FNE UEBA, 2015, 29 p.

The aim of the thesis is to analyse the available internal financial resources that are fully or partly used by business entities in order to develop their business activities. The work is divided into four chapters. It contains 13 graphs, 4 tables and one annex. In the first chapter, we pay attention to the theoretical definitions and characteristics that provide a detailed overview of financing options available for business entities. The aim of the thesis is described in the next chapter. Basically, we focused on analysing the available sources of financing and the various possibilities of their acquisition. The third chapter discusses the methods and methodology of examining the issue of internal resources. In the last practical part, we summarize results of addressed issues.

Key words:

Financing, Financial sources, Business entities, Business activities, Income from operations

O B S A H

Úvod	7
1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí.....	9
1.1 Výsledok hospodárenia	10
1.1.1 Financovanie zo zisku	12
1.2 Financovanie z odpisov	14
1.2.1 Daňové a účtovné odpisy	15
1.2.2 Zmeny v odpisovaní platné od roku 2015	18
1.3 Ostatné interné zdroje financovania	19
2 Cieľ práce.....	22
3 Metodika práce a metódy skúmania	23
4 Výsledky práce a diskusia	24
4.1 Všeobecné informácie o vybratom podnikateľskom subjekte.....	28
4.2 Ekonomická situácia spoločnosti	30
4.3 Odpisovanie vo vybranej spoločnosti s ručením obmedzeným	33
Záver	35
Zoznam použitej literatúry	36
Príloha.....	38

Úvod

Financovanie predstavuje náročnú prekážku, ktorú musia podnikateľské subjekty zvládnuť, aby boli schopné vykonávať podnikateľskú činnosť. Financovaním si zabezpečujú variabilné množstvo finančných zdrojov a prispieva sa tak k ich dostatočnej likvidite. Správne sa rozhodnúť o vhodnom variante financovania je pomerne dlhodobá záležitosť, z dôvodu ovplyvnenia podnikateľského subjektu na dlhé roky. Preto by sa mal každý podnikateľský subjekt ešte predtým, ako si zvolí konkrétne možnosti financovania, oboznámiť tak s výhodami ako aj s nevýhodami, ktoré prinášajú jednotlivé finančné zdroje. Získavanie zdrojov financovania je dnes i v budúcnosti bude patriť medzi jedny z najdôležitejších aktivít, ktorou by sa mali všetky spoločnosti, resp. podnikateľské subjekty zaoberať, z dôvodu zabezpečenia finančných prostriedkov na vykonávanie podnikateľskej činnosti. Dôležitým atribútom je mať vzdelaných a ostrieľaných ekonómov, prípadne finančných manažérov, ktorí hľadajú najvýhodnejšie a najlepšie oblasti, z ktorých možno dosiahnuť zdroje nevyhnutné na financovanie. Je veľmi dôležité informovať sa o jednotlivých možnostiach. Na to nám posluží i naša záverečná práca.

V nej sme sa venovali na úvod všeobecnými definíciami súvisiacimi s financovaním, rôznym deleniam zdrojov financovania, pretože podnikateľské subjekty využívajú na financovanie svojej činnosti rôzne druhy finančných zdrojov, a to nielen interné, ktorým sa budeme zaoberať v bakalárskej práci. Buď ide o finančné zdroje, ktoré sa vytvárajú priamo v podnikateľskom subjekte alebo o finančné zdroje, ktoré do neho prichádzajú od iných subjektov v rôznych formách. My sa budeme prioritne zaoberať interným finančným zdrojom, najmä výsledku hospodárenia, spôsobom jeho vyčíslenia, zisku, ktorý je najväčšou prioritou podnikateľského subjektu, tiež odpisom, ktoré prešli v súčasnom roku výraznými zmenami. Porovnali sme si účtovné a daňové odpisy, rozhodujúce faktory pri stanovení ich výšky. Upriamili sme pozornosť i na rezervné a penzijné fondy, zdroje z predaja majetku, z uplatnenia racionalizačných opatrení, z využívania výsledkov vedecko-technického pokroku, ktoré sú podnikateľskými subjektmi využívané už v menšej miere.

Aby sme aplikovali získané teoretické vedomosti, posluží nám praktická časť, v ktorej sme sa zamerali na ich využitie a rozsah použitia priamo v podnikateľskom prostredí a tiež s aplikáciou na konkrétny podnikateľský subjekt, t. j. spoločnosť s ručením obmedzeným.

Samozrejme vo všeobecnosti platí, že čím väčšie množstvo interných finančných zdrojov majú podnikateľské subjekty k dispozícii, tým sú nezávislejšie. Treba podotknúť, že je dôležité správne sa rozhodnúť, aký zdroj, prípadne zdroje sú najviac potrebné, prinášajúce očakávaný úžitok. Len vtedy môžu byť podnikateľské subjekty úspešné. Problematika, ktorou sa budeme zaoberať je pre nich, ale i pre realizáciu podnikateľskej aktivity rozhodujúca.

1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí

Pre podrobnejšie porozumenie témy financovania podnikateľských subjektov sme pokladali za dôležité definovať základné pojmy, o ktoré sme sa opierali pri písaní práce a z ktorých vychádza daná problematika.

Pojem **finančné zdroje** vyjadruje jednotlivé formy, v ktorých prichádzajú do podnikateľského subjektu peňažné prostriedky v priebehu istého obdobia. Má dynamický charakter.¹

Financovaním podnikateľského subjektu sa rozumie proces získavania kapitálu, s ktorým podnikateľský subjekt hospodári a pomocou ktorého, vykonáva svoju podnikateľskú činnosť. Veľkosť a štruktúra tohto kapitálu je daná finančnými potrebami podnikateľského subjektu a finančnými zdrojmi, z ktorých sa kapitál sústreďuje.²

V dnešnej modernej dobe si môžu podnikateľské subjekty vybrať rôzne možnosti, ako financovať svoju podnikateľskú činnosť. Pri výbere vhodných finančných zdrojov treba uvážiť, koľko peňažných prostriedkov budeme potrebovať na financovanie, aký veľký je daný subjekt a tiež aká je jeho právna forma podnikania či majetková štruktúra. Na základe toho delíme finančné zdroje podnikateľského subjektu z troch hľadísk:³

a) Podľa času:

- *krátkodobé* – patria sem rôzne druhy úverových zdrojov s dobou splatnosti do jedného roka,
- *dlhodobé* – zaraďujeme sem zdroje získavané úverovou formou; spravidla sa podrobnejšie členia na dlhodobé a strednodobé záväzky,
- *trvalé* – ide o finančné zdroje na neobmedzený čas.

b) Podľa vlastníka:

- *vlastné* – tieto finančné zdroje má podnikateľský subjekt trvalo k dispozícii a vytvárajú jeho vlastné imanie,
- *cudzie* – zdroje financovania zahŕňajú všetky druhy úverov, pôžičiek, záväzkov.

c) Podľa zdroja:

- *interné* a *externé* – ktoré, si zadefinujeme nižšie.

¹ VLACHYNSKÝ, K. a kol. 2009. *Podnikové financie*. Bratislava : IURA EDITION, 2009. s. 82. ISBN 978-80-8078-258-0.

² VLACHYNSKÝ, K. a kol. 2009. *Podnikové financie*. Bratislava : IURA EDITION, 2009. s. 75. ISBN 978-80-8078-258-0.

³ Spracované podľa: <<http://www.euroekonom.sk/financie/financie-a-podnik/financne-zdroje-podniku/>>

My sa budeme podrobnejšie zaoberať internými zdrojmi, ktoré vznikajú a tiež sa i používajú priamo v podnikateľskom subjekte. Z nich vyplývajú určité pozitíva, ako napríklad: podnikateľský subjekt sa nezadlžuje, nevznikajú mu navýšené objemy záväzkov, nevznikajú prebytočné náklady na cudzí kapitál. Popri uvedených výhodách sme si uviedli aj určité negatíva: zisk ako interný zdroj môže byť nestabilný, vo veľkom rozsahu je závislý od produktivity podnikateľského subjektu. Naopak, externé finančné zdroje nevznikajú v podnikateľskom subjekte priamo, ale sú získavané z vonkajšieho ekonomického prostredia. K nim zaraďujeme lízing, úvery, pôžičky, vklady majiteľov, dotácie a pod.

Predstavujú objemovo zväčša menšiu časť finančných zdrojov, použitých na financovanie dlhodobého majetku. Ich rôznorodosť súvisí s rozvojom a inováciami na kapitálových trhoch.⁴

Financovaním podnikateľského subjektu z interných zdrojov rozumieme pokrývanie jeho potrieb zo zdrojov získaných z finančno-hospodárskej činnosti samého podnikateľského subjektu. Podľa toho, ako podnikateľský subjekt získava zdroje, rozlišujeme tieto formy vnútorného financovania:⁵

- financovanie zo zisku,
- financovanie z odpisov,
- financovanie z ostatných interných zdrojov.

1.1 Výsledok hospodárenia

Predtým ako sa budeme venovať konkrétnym finančným zdrojom, sme si definovali výsledok hospodárenia, ktorý predstavuje výsledok činnosti podnikateľského subjektu dosiahnutý za určité časové obdobie. Výsledok hospodárenia je kvantitatívnym i kvalitatívnym ukazovateľom ekonomickej činnosti vykazovaný vo výkaze ziskov a strát. Kvantitatívny znamená, že sa dá vypočítať a kvalitatívny znamená, že odráža hospodárnosť, efektívnosť činnosti podnikateľského subjektu. Člení sa na výsledok

⁴ VALACH, J. a kol. 2010. *Investiční rozhodování a dlouhodobé financování*. 3. vyd. Praha : Ekopress, 2010. s. 370. ISBN 978-80-86929-71-2.

⁵ VLACHYNSKÝ, K. a kol. 2009. *Podnikové financie*. Bratislava : IURA EDITION, 2009. s. 128. ISBN 978-80-8078-258-0.

hospodárenia z hospodárskej činnosti, ktorý vyjadruje prevádzkovú činnosť súvisiacu s predmetom podnikania a z finančnej činnosti, ktorá súvisí s finančnými operáciami.

Výsledok hospodárenia môžeme vyjadriť dvomi spôsobmi. Prvým a najpoužívanejším spôsobom vyčíslenia výsledku hospodárenia je rozdiel medzi výnosmi a nákladmi. Ak sú výnosy vyššie ako náklady, podnikateľský subjekt dosahuje za stanovené obdobie **zisk**. Zisk predstavuje kladný výsledok hospodárenia, ktorý zvyšuje finančné zdroje podnikateľského subjektu. Opačným prípadom je, ak sú náklady vyššie ako výnosy. Vtedy hovoríme o **strate** daného podnikateľského subjektu. Ide o záporný výsledok hospodárenia, ktorý znižuje finančné zdroje podnikateľského subjektu. Všeobecne odpočítaním výnosov od nákladov dostaneme **zisk pred zdanením**. Následne sa zisk pred zdanením upravuje o pripočítateľné a odpočítateľné položky. Tak dostaneme základ dane, z ktorého musia podnikateľské subjekty odvieť daň. Každá krajina má iné sadzby dane, ktoré sa vplyvom ekonomickej, politickej situácie menia. Následne získame **zisk po zdanení (disponibilný zisk)**. Účtovne možno časť tohto zisku preniesť do ďalšieho obdobia, vtedy hovoríme o **nerozdelenom zisku minulých rokov**, ktorý zvyšuje vlastné zdroje krytia majetku. Poznáme však i **neuhradenú stratu minulých rokov**, ktorá naopak znižuje výšku vlastného imania.

Druhým spôsobom vyčíslenia výsledku hospodárenia je *ceteris paribus* rozdiel medzi vlastným imaním na konci a na začiatku sledovaného obdobia. Všeobecne platí, že čím vyšší zisk podnikateľský subjekt dosahuje, tým väčšie zdroje môže použiť na svoj následný rast.

Okrem účtovného výsledku hospodárenia podnikateľské subjekty vykazujú i výsledok hospodárenia pre daňové účely. S tým súvisí odpočítanie daňovej straty vzniknutej v minulom období. Pri jej umorovaní sa postupuje nasledovne: od základu dane si podnikateľský subjekt môže odrátať daňovú stratu rovnomerne v priebehu štyroch bezprostredne po sebe idúcich zdaňovacích období a to počnúc zdaňovacím obdobím bezprostredne nasledujúcim po zdaňovacom období, za ktoré bola táto daňová strata vykázaná.⁶

⁶ Spracované podľa Zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov

1.1.1 *Financovanie zo zisku*

Pri riadení podnikateľského subjektu sa zisk využíva nielen ako zdroj financovania, ale aj ako jeden z najdôležitejších syntetických ukazovateľov úspešnosti a efektívnosti podnikania.⁷

Ak hovoríme o zisku ako takom, ide o významný faktor, ktorý motivuje podnikateľské subjekty pri vykonávaní podnikateľskej činnosti, pri výrobe statkov či poskytovaní služieb. Maximalizuje hodnotu podnikateľského subjektu a možno ho použiť na výplatu dividend, ktoré súvisia s akciami, na rozdelenie zisku medzi spoločníkov, na fondy tvorené v podnikateľskom subjekte, na zvýšenie základného imania, na úhradu straty, na odpis trvale nevyhľadateľnej pohľadávky a v neposlednom rade i na rozvoj podnikateľského subjektu.

Zisk vyjadruje:

- mieru účelovosti vyrábanej produkcie,
- mieru efektívnosti vynakladania živej a zhmotnenej práce,
- mieru využitia vloženého kapitálu.⁸

Výška dosiahnutého zisku závisí od 4 základných faktorov, ktoré si stručne charakterizujeme. Ide o nasledovné indikátory:⁹

- **Objem realizovanej produkcie** – platí, že čím viac sa predá, tým väčší bude zisk. Ukazuje, ako intenzívne je podnikateľský subjekt schopný výrobnú kapacitu využiť. Nie je to len otázka schopnosti vyrobiť, ale i schopnosti vyrobené predať.
- **Štruktúra realizovanej produkcie** – podnikateľský subjekt realizuje niekoľko druhov výrobkov, príp. poskytuje niekoľko druhov služieb. Každý z nich má iný pomer medzi realizačnou cenou a nákladmi, je teda rôzne ziskový. Snahou podnikateľského subjektu je vo väčšine prípadov meniť štruktúru realizovanej produkcie tak, aby sa zvyšoval podiel ziskovejších a znižoval podiel menej ziskových produktov.

⁷ MAJKOVÁ, M. 2008. *Možnosti financovania malých a stredných podnikov v SR*. Brno : Tribun EU, 2008. s. 56. ISBN 978-80-7399-590-4.

⁸ KOŠČO, T. a kol. 2006. *Podnikové financie*. Nitra : Slovenská poľnohospodárska univerzita, 2006. s. 65. ISBN 80-8069-725-6.

⁹ FETISOVOVÁ, E. - VLACHYNSKÝ, K. - SIROTKA, V. 2004. *Financie malých a stredných podnikov*. Bratislava : IURA EDITION, 2004. s. 23- 27. ISBN 80-89047-87-4.

- **Cena realizovanej produkcie** – ak rastú ceny, rastie pri nezmenenom predanom množstve i zisk. Podnikateľ môže ovplyvňovať realizačné ceny kvalitou produktov, dizajnom, službami. Cena je objektívny činiteľ, na ktorý, môže podnikateľský subjekt pôsobiť len v obmedzenej miere. Buď sa do nej podnikateľský subjekt zmestí a tým pádom dosiahne zisk, alebo jeho náklady na jednotku produkcie prevyšujú cenu a výsledkom je strata.
- **Náklady na jednotku realizovanej produkcie** – pôsobia na zisk nepriamo úmerne - čím sú nižšie, tým vyšší bude zisk. Vývoj nákladov závisí od mnohých technicko-organizačných faktorov, od tempa ich inovácie a cenových vplyvov.

Na výšku nerozdeleného zisku vplývajú uvedené činitele:

- a) *úhrada daní* – každý podnikateľský subjekt musí platiť daň z príjmov, tá bude tým väčšia čím vyšší bude dosahovaný zisk. Možnosťou ako platiť menšie dane a tiež zvyšovať disponibilný zisk sú daňovo uznateľné náklady, ktoré predstavujú v záverečnej práci daňové odpisy;
- b) *odčerpávanie majiteľmi* – v podobe dividendy, ktorá sa udeľuje príslušným akcionárom podľa podielu na vykazanom čistom zisku, ale i v podobe tantiém, ktoré slúžia ako odmeny pre členov predstavenstva či členov dozornej rady;
- c) *štruktúra, výška nákladov* – korektúra objemu nákladov ovplyvňuje priamo zisk;
- d) *realizácia rezervného fondu* – zisk ovplyvňuje nepriamo, slúži ako ochrana pred prípadnými rizikami;
- e) *samofinancovanie podnikateľského subjektu* – zisk určený na financovanie podnikových potrieb môže podnik ponechať:
 - pridelením časti zisku vykazaného v bilancii podnikateľského subjektu na financovanie jeho potrieb:
 - v osobných spoločnostiach pripísaním zisku na kapitálové konto, čím sa majiteľ zrieka zodpovedajúcej časti zisku,
 - v kapitálových spoločnostiach pridelením zisku do zjavných rezerv alebo prevedením nerozdelennej časti zisku do budúceho roka
 - znížením zisku vykazaného v bilancii tým, že podnikateľský subjekt vytvorí tiché rezervy:
 - podhodnotením či nadhodnotením záväzkov.¹⁰

¹⁰ MAJKOVÁ, M. 2008. *Možnosti financovania malých a stredných podnikov v SR*. Brno: Tribun EU, 2008. s. 57. ISBN 978-80-7399-590-4.

1.2 Financovanie z odpisov

Nielen zisk, ale aj odpisy patria medzi popredný interný finančný zdroj, ktorý zostáva v podnikateľskom subjekte.

Proces vyčíslenia postupného znižovania hodnoty majetku v dôsledku opotrebovávania sa nazýva **odpisovanie**. Jeho výsledkom je peňažné vyjadrenie opotrebovania, ktoré sa preniesie do nákladov podnikateľského subjektu a nazýva sa **odpis**. Odpis je peňažným vyjadrením postupného opotrebovávania časti neobežného majetku, ktoré sa prenáša do hodnoty novovytvorenej produkcie cez náklady.¹¹

Keď spočítame odpisy za niekoľko rokov, dostaneme oprávky, ktoré predstavujú *kumulované odpisy*. Pomocou nich sa zisťuje zostatková hodnota majetku. Účelom odpisovania je tvoriť zdroje na potrebnú obnovu majetku. Odpisy predstavujú pre podnikateľský subjekt **náklad**, ktorý sa vracia do podnikateľského subjektu v podobe tržieb za určité výkony. Nie sú viazané na konkrétny účel a sú najstabilnejším finančným zdrojom i dôležitou nákladovou položkou. Význam odpisov je deformovaný predovšetkým preto, že sa hodnota majetku nevalorizuje, doby odpisovania sú príliš dlhé, tým pádom klesá možnosť akejkolvek obnovy výrobného potenciálu podnikateľských subjektov.

Podnikateľské subjekty podľa zákona o dani z príjmov odpisujú hmotný majetok s jeho vstupnou cenou vyššou ako 1 700 eur s dobou použitia dlhšou ako jeden rok a nehmotný majetok so vstupnou cenou vyššou ako 2 400 eur. Všetok majetok odpisujú najviac do hodnoty vstupnej ceny. Podnikateľské subjekty majú možnosť prerušiť odpisovanie. Z odpisovania sú vylúčené pozemky, zbierky z drahých kovov, umelecké diela, jaskyne, lesy a pod. Je vhodné spomenúť i technické zhodnotenie, ktoré predstavuje výdavky na rozličné modernizácie, rekonštrukcie, prístavby, nadstavby majetku prevyšujúce 1 700 eur za príslušné zdaňovacie obdobie.

¹¹ MAJTÁN, Š. a kol. 2009. *Podnikové hospodárstvo*. Bratislava : Sprint dva, 2009. s. 123. ISBN 978-80-89393-07-7.

1.2.1 Daňové a účtovné odpisy

V súčasnosti sa na území Slovenskej republiky používa daňové a účtovné odpisovanie.

Účtovné odpisy majú vyjadriť čo najpresnejšie skutočné opotrebenie majetku, ktoré vzniká v dôsledku používania majetku i pôsobnosti okolia. Sú vyjadrením fyzického a morálneho opotrebenia dlhodobého majetku, ktoré vzniká z dôvodu nárastu produktivity práce, a s tým spojeným znižovaním nákladov i cien majetku. Ich činnosť upravuje Zákon o účtovníctve a vykazujú sa mesačne. Stanovuje si ich účtovná jednotka samostatne na základe vlastného odhadu a zahrňujú sa do nákladov vo Výkaze ziskov a strát. Používajú sa na číselné vyjadrenie výsledku hospodárenia podnikateľského subjektu, ale nesmú ovplyvniť základ dane. Preto je potrebné upraviť základ dane o rozdiel medzi daňovými a účtovnými odpismi.

Daňové odpisy podliehajú Zákonu o dani z príjmov, vykazujú sa v ročných intervaloch v daňovom priznaní k dani z príjmov a nezohľadňujú skutočné opotrebenie majetku. Slúžia podnikateľským subjektom na zníženie základu dane o sumu daňových odpisov. Výška daňových odpisov je pevne stanovená na základe zaradenia neobežného majetku do príslušnej odpisovej skupiny. Aby boli odpisy daňovo uznateľné, musí sa odpisovaný majetok využívať na udržanie, zabezpečenie zdaniteľného príjmu.

Ak sú účtovné odpisy menšie ako daňové, podnikateľský subjekt má možnosť zo zákona dať do nákladov sumu daňových odpisov, čím sa vytvorí odpočítateľná položka zo základu dane. Môže však nastať aj opačný prípad, keď budú daňové odpisy menšie ako účtovné, v tejto situácii si podnikateľský subjekt musí daný rozdiel pripočítať k základu dane.

Pre stanovenie výšky odpisov sú rozhodujúce tri faktory:¹²

- odpisová základňa (ocenenie odpisovaného majetku),
- doba odpisovania príslušnej zložky majetku,
- použitá odpisová metóda.

¹² FETISOVOVÁ, E. - VLACHYNSKÝ, K. - SIROTKA, V. 2004. *Financie malých a stredných podnikov*. Bratislava : IURA EDITION, 2004. s. 91. ISBN 80-89047-87-4.

Na území Slovenskej republiky predstavuje **odpisovú základňu** vstupná cena odpisovaného majetku. Vstupná cena a súčasne i dlhodobý majetok sa oceňuje najmä *obstarávacou cenou* (cena, za ktorú sa majetok kúpil/obstaral), *reprodukčnou obstarávacou cenou* (cena, za ktorú by sa majetok obstaral v čase, keď sa o ňom účtuje), prípadne *vlastnými nákladmi* (ak podnikateľský subjekt vyrobil niečo sám vo vlastnej réžii). Súčasťou vstupnej ceny môže byť i technické zhodnotenie vykonané buď v prvom roku odpisovania (zvyšuje sa vstupná cena) alebo v ďalších rokoch odpisovania (zvyšuje sa zostatková cena).

Je podstatné zvoliť si vhodný variant odpisovania, aby mohol daný podnikateľský subjekt z hodnoty majetku získať čo najväčšiu užitočnosť. Takým faktorom, ktorý ovplyvňuje výšku odpisov je doba odpisovania. V tabuľke uvedenej nižšie sme uviedli odpisové skupiny a k nim priradené doby odpisovania, ktoré zo zákona musia podnikateľské subjekty akceptovať a dodržiavať.

Tabuľka č. 1: Doba odpisovania

Odpisová skupina	Súčasný stav – r. 2015	Stav do r. 2014
	<i>Doba odpisovania</i>	<i>Doba odpisovania</i>
1.	4 roky	4 roky
2.	6 rokov	6 rokov
3.	8 rokov	12 rokov
4.	12 rokov	20 rokov
5.	20 rokov	-
6.	40 rokov	-

Zdroj: *Vlastné spracovanie na základe Zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov*

Nesmieme zabudnúť ani na tretí faktor, ktorým je **odpisová metóda**. **Metóda odpisovania** predstavuje postup, akým podnikateľský subjekt zúčtováva vstupnú cenu dlhodobého hmotného a nehmotného majetku do nákladov.¹³

¹³ VLACHYNSKÝ, K. a kol. 2009. *Podnikové financie*. Bratislava : IURA EDITION, 2009. s. 148. ISBN 978-80-8078-258-0.

Ide o tieto metódy:¹⁴

- metóda rovnomerného odpisovania,
- metóda zrýchleného odpisovania (degresívna metóda):
 - zostatková,
 - kumulatívna,
 - holandská,
- progresívna metóda odpisovania,
- výkonové odpisové metódy.

Pri rovnomernej metóde sú odpisy počas celej doby odpisovania rovnaké, ide o najjednoduchšiu a najprehľadnejšiu metódu. Ročný odpis vyčíslime, ak obstarávaciu cenu vydělíme dobou odpisovania v príslušných rokoch. **Pri zrýchlenom odpisovaní** sa odpisovými skupinám pričleňujú koeficienty pre prvý aj pre ďalšie roky odpisovania a tiež pre prípad technického zhodnotenia v druhom alebo v ďalších rokoch odpisovania zvýšenou zostatkovou cenou. Odpisy budú samozrejme najvyššie v prvých rokoch a následne budú klesať, čo činí prioritný rozdiel oproti rovnomernej metóde. Je vhodné ju použiť v prípade odpisovania dlhodobého hmotného majetku, ak chcú podnikateľské subjekty získať daňové úspory. **Pri zostatkovej metóde** sa odpisy počítajú zo zostatkovej ceny, ako to už z názvu možno dedukovať. Sú stanovené dve možnosti. Prvou je, že sa zostatková cena odpisuje dvojnásobným percentom odpisovania, ktoré je vypočítané pre rovnomerné odpisovanie. Pri poslednom odpise však zostáva určitá časť majetku neodpísaná. Danú sumu možno priradiť k poslednému odpisu alebo ju odpísať nasledujúci mesiac, prípadne odpísať až pri vyradení. Druhou možnosťou v kombinácii s rovnomernou metódou si vyžaduje párný počet rokov životnosti majetku, pretože v prvej polovici sa odpisuje zostatkovou metódou a v druhej polovici sa odpisuje zostatková cena už rovnomerne. **Kumulatívna metóda** spočíva na princípe výpočtu odpisovej sadzby osobitne pre každý rok životnosti dlhodobého hmotného majetku. Vydedia sa zostávajúce roky životnosti kumulatívnym súčtom rokov životnosti. Ročný odpis je súčinom vstupnej ceny a odpisovej sadzby vypočítanej na daný rok. **Pri holandskej metóde** sa vstupná cena rozdeľuje na dve časti: 1/3 a 2/3, pričom platí, že každá sa osobitne odpisuje. 2/3 odpisujeme počas životnosti dlhodobého majetku rovnomerne a 1/3 sa odpisuje v prvých štyroch rokoch životnosti tak, že počas prvých troch rokov sa odpíše 10 % každý rok

¹⁴ VLACHYNSKÝ, K. a kol. 2009. *Podnikové financie*. Bratislava : IURA EDITION, 2009. s. 148. ISBN 978-80-8078-258-0.

a v štvrtom roku sa odpíše zostatok, čo tvorí 3,33 % zo vstupnej ceny. **Progresívna metóda** predpokladá úplne iný priebeh výšky odpisov ako metóda degresívnych odpisov. Používa sa pri dlhodobom hmotnom majetku, ktorého efektívnosť je v prvých rokoch nižšia a neskôr začína narastať. V praxi sa táto metóda takmer nepoužíva.¹⁵ **Metóda výkonového odpisovania** umožňuje definovať opotrebenie v závislosti od výkonu. Je pravdepodobné, že pri tejto metóde vyjadria odpisy reálnejšie opotrebenie než pri ostatných metódach. V praxi je takmer nepoužiteľná.

Na území Slovenskej republiky sa využívajú prvé dve metódy, t. j. rovnomerné a zrýchlené odpisovanie. Presný postup výpočtu odpisov je uvedený v Zákone o dani z príjmov.

1.2.2 Zmeny v odpisovaní platné od roku 2015

Pri problematike odpisovania považujeme za podstatné oboznámiť sa v skratke s novinkami účinnými od januára. Nižšie uvedené zmeny majú dopad na podnikateľské subjekty hlavne v tom smere, že sa im zmení základ dane.

1. zmena súvisiaca s rozšírením odpisových skupín

Novela zákona rozšírila už spomínaný počet odpisových skupín zo štyroch na šesť, zaviedla odpisovú skupinu tri s dobou odpisovania osem rokov, odpisovú skupinu šesť s dobou odpisovania štyridsať rokov. Do odpisovej skupiny tri sa zaradili výrobné technológie, elektrické motory, turbíny, generátory, transformátory a pod. Do šiestej odpisovej skupiny sa vyčlenili nevýrobné budovy a stavby (hotely, budovy určené pre kultúru, vzdelávanie, zdravotníctvo atď.).

Do konca roka 2014 sa mohol podnikateľský subjekt rozhodnúť, či bude používať rovnomernú alebo zrýchlenú metódu odpisovania. Zrýchlené odpisovanie umožňovalo podnikateľskému subjektu optimalizovať daň, t. z. keď očakával vyšší zisk, mal by vyšší základ dane a tým pádom by sa mu zrýchlené odpisovanie vyplatilo. Od januára 2015 však môžu podnikatelia používať zrýchlenú metódu len na hmotný majetok zaradený do odpisovej skupiny dva a tri. Ostatný majetok musia odpisovať už len rovnomernou metódou.

¹⁵ MACHATOVÁ, M. 2011. *Účtovné metódy odpisovania podľa slovenskej právnej úpravy*. [online]. Podnikajte.sk. 2011. [cit. 2015.04.15] Dostupné na internete:<<http://www.podnikajte.sk/dane-a-uctovnictvo/c/471/category/odpisy/article/uctovne-metody-odpisovania.xhtml>>

2. zmena súvisiaca s finančným prenájmom

Prišlo tiež k zjednoteniu odpisovania hmotného majetku, ktorý sa odpisuje formou finančného prenájmu. Odpisuje sa buď zrýchlenou alebo rovnomernou metódou počas doby odpisovania a nie počas doby trvania prenájmu. Vo výške vstupnej ceny určeného majetku sa uplatní daňový odpis. Ak príde k predčasnému skončeniu finančného prenájmu základ dane sa upraví o rozdiel medzi daňovou zostatkovou cenou, ktorá sa môže zahrnúť do základu dane a účtovnou zostatkovou cenou, ktorá je súčasťou výsledku hospodárenia.¹⁶

3. zmena súvisiaca s predĺžením odpisovania

Tento bod sa týka špeciálne budov, ktoré sa začleňujú do skupiny odpisovania päť či šesť. O príslušnom zaradení rozhodne účel použitia, ktorý bude ovplyvňovať stupeň daňových odpisov z toho dôvodu, že v piatej skupine sa bude odpisovať 20 rokov, ako je uvedené v Tabuľke č. 1, a v skupine 6 sa predĺžilo odpisovanie na 40 rokov. Príslušná zmena sa týka budov, ktoré sú začlenené podľa Štatistickej klasifikácie stavieb ako budovy pre administratívu, pre kultúru, vzdelanie i zdravotníctvo, bytové domy, hotely, ostatné nebytové budovy, či ostatné inžinierske budovy. V prípade, že nastane situácia kedy sa bude používať budova na viac účelov, o jej zaradení rozhodne prioritné použitie určené v celkovej úžitkovej ploche.

4. zmena pri osobných automobiloch

Zavádza sa i obmedzenie pri odpisovaní osobných áut so vstupnou cenou 48 000 eur a viac. Ak bude základ dane nízky, podnikateľské subjekty si nebudú môcť uplatniť časť daňových odpisov z osobných áut pri vstupnej cene spomínaných viac ako 48 000 eur. Ak naopak bude základ dane vysoký, môžu si uplatniť daňové odpisy v plnej výške. Platí to v prípade ak používajú auto de facto na podnikateľské účely.

1.3 Ostatné interné zdroje financovania

Okrem základných finančných zdrojov, ktoré sme si uviedli vyššie, môžu sa v podnikateľských subjektoch vyskytnúť i ďalšie zdroje financovania.

Môže ísť o:

- a) penzijné fondy,
- b) rezervné fondy,
- c) zdroje z predaja majetku,

¹⁶ Spracovaná podľa Zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov

- d) zdroje z využívania výsledkov vedecko-technického pokroku,
- e) zdroje z uplatnenia racionalizačných opatrení.

Penzijné fondy ako zdroj financovania vytvárajú podnikateľské subjekty pre svojich zamestnancov a nimi pracovníkom vyplácajú starobné, príp. iné dôchodky. Ak sa podnikateľský subjekt zaviazal k tvorbe daného fondu, musí si naň zabezpečiť finančné prostriedky, t. j. vytvoriť si finančnú rezervu. Vykazujú sa v súvahe samostatne, čerpajú sa od začiatku odchodu do dôchodku prípadne od vzniku iného finančného nároku. Ich tvorba je zvýhodnená v dôsledku toho, že príspevky do penzijných fondov predstavujú odpočítateľnú položku a naopak nezdaňujú sa investičné výnosy. Sú založené na vzťahu medzi zamestnancom a zamestnávateľom.

Rezervné fondy sú súčasťou vlastného imania a vytvárajú si ich podnikateľské subjekty na krytie rozličných rizík, ktoré súvisia s podnikateľskou činnosťou. Na našom území zďaleka nedosahujú také hodnoty ako je to v iných rozvinutejších krajinách. Tento podpriemer je zapríčinený tým, že dosahovaná efektívnosť podnikateľskej činnosti, ktorá je vyjadrená ziskom, nepripúšťa väčšie prídely do fondov.

Na území Slovenskej republiky je bežné tvoriť rezervné fondy, ich realizáciu upravuje Obchodný zákonník. Rezervný fond vytvárajú obchodné spoločnosti - spoločnosť s ručením obmedzeným a akciová spoločnosť. Ako príklad si môžeme uviesť spoločnosť s ručením obmedzeným, ktorá si vytvára rezervný fond podľa spoločenskej zmluvy vo vopred stanovenej výške. Ak si ho nevytvorí pri vzniku spoločnosti nad rámec základného imania, musí ho vytvoriť z čistého zisku podľa riadnej účtovnej závierky za rok, v ktorom sa zisk vytvorí po prvý raz, a to vo výške minimálne 5 % z čistého zisku avšak najviac do výšky 10 % základného imania. Každý rok ho musí spoločnosť s ručením obmedzeným dopĺňať minimálne vo výške 5 % čistého zisku. Pri vzniku akciovej spoločnosti sa vytvára rezervný fond vo výške minimálne 10 % základného imania. Rezervný fond je treba každý rok dopĺňať minimálne vo výške 10 % čistého zisku vykázaného v účtovnej závierke až do výšky 20 % základného imania.¹⁷

Naopak pri dobrovoľných fondoch stačí súhlas predstavenstva a o ponechaní fondu rozhoduje jednotlivá spoločnosť individuálne. Vo väčšine prípadov majú vopred určený cieľ využitia.

¹⁷ Spracované podľa Zákona č. 513/1991 Obchodný zákonník

Zdroje z predaja majetku získava podnikateľský subjekt pri predaji vyradeného dlhodobého majetku po uplynutí plánovanej doby jeho životnosti. Môže však vzniknúť i situácia, keď podnikateľský subjekt odpredáva plne funkčné súčasti majetku. Takú potrebu vyvolávajú viaceré skutočnosti. My si uvedieme dve z nich:

1. Reštrukturalizácia podnikovej činnosti, keď podnikateľský subjekt zanecháva niektoré doterajšie aktivity a nahrádza ich inými. Odpredáva stroje a zariadenia súvisiace s činnosťou, ktorú odčlenil od svojej doterajšej činnosti.

2. Odpredaj časti majetku, ktorý môže byť vynútený nepriaznivou finančnou situáciou. Podnikateľský subjekt v snahe získať likvidné peňažné prostriedky odpredáva menej potrebné časti svojho majetku.¹⁸

K získavaniu zdrojov interného financovania vedie aj **technický pokrok**. Ich rozsah závisí od účinnosti technického pokroku, od toho, v akom rozsahu vedie k zníženiu potreby dlhodobého majetku. Otázka technického pokroku v oblasti dlhodobého majetku súvisí aj s odpismi. Podobne k úsporám vyplývajúcim z technického pokroku vedie aj zvyšovanie výkonnosti aktívnych zložiek dlhodobého majetku. Ak sa zvyšuje kapacita nových strojov, podnikateľský subjekt potrebuje na zabezpečenie rovnakého objemu výroby menej strojov alebo s rovnakým počtom strojov vyrobí vyšší objem produkcie. Podnikateľský subjekt môže získať finančné zdroje aj **realizáciou racionalizačných opatrení**. Často majú väčší význam, ako sa im v praxi priznáva. V dôsledku racionalizačných opatrení možno získať interné zdroje financovania najmä znížením vlastných nákladov, ale často aj nižšou potrebou viazania majetku podnikateľského subjektu. Možnosť racionalizácie hospodárenia podnikateľského subjektu existuje na každom stupni výroby.¹⁹

¹⁸ MAJKOVÁ, M. 2008. *Možnosti financovania malých a stredných podnikov v SR*. Brno : Tribun EU, 2008. s. 59. ISBN 978-80-7399-590-4.

¹⁹ KOŠČO, T. a kol. 2006. *Podnikové financie*. Nitra : Slovenská poľnohospodárska univerzita, 2006. s. 74. ISBN 80-8069-725-6.

2 Cieľ práce

Po tom, ako sme sa oboznámili s problematikou interných finančných zdrojov a taktiež po definovaní teoretických poznatkov, je dôležité dostať sa i k stanoveniu cieľov záverečnej práce.

Cieľom našej bakalárskej práce je identifikovať a popísať následné zhodnotenie využívaných interných finančných zdrojov v podnikateľskej sfére malých a stredných podnikateľských subjektov v teoretickej aj praktickej rovine.

Čiastkovým cieľom je oboznámenie sa s postupom vyčíslenia čistého zisku, prípadne straty z podnikateľskej činnosti podnikateľského subjektu, tiež poukázanie na možnosti a spôsoby odpisovania majetku s prináležitými odpisovými skupinami.

Ďalším čiastkovým cieľom je zhodnotenie rozdielov medzi daňovými a účtovnými odpismi a tiež poukázať aj na príslušné zmeny uskutočnené tohto roku. Nezabudli sme ani na menej známe ostatné interné zdroje, ako sú zdroje z predaja majetku, technického pokroku či racionalizačných opatrení.

Dôležitým cieľom pri spracovaní záverečnej práce je zhodnotenie a posúdenie využívania interných zdrojov v podnikateľských subjektoch na území Slovenskej republiky s konkretizáciou na jednu spoločnosť s ručením obmedzeným v období troch posledných rokov. Nami zvolený podnikateľský subjekt nám poskytol informácie v obmedzenej forme pre potreby vypracovania bakalárskej práce.

3 Metodika práce a metody skúmania

Pri spracovávaní záverečnej práce sme použili viaceré metódy. Podkladom teoretickej časti bola odborná, najmä slovenská ekonomická literatúra a overené internetové zdroje.

Podstatnú úlohu predstavoval dotazník, ktorý nám poskytol prehľad týkajúci sa finančných zdrojov využívaných slovenskými podnikateľskými subjektmi. Vďaka nemu sme využili aj možnosť osobnej komunikácie s vedením niektorých podnikateľských subjektov. Zamerali sme sa na malé a stredné podnikateľské subjekty pôsobiace v Trenčianskom, Trnavskom i Bratislavskom kraji. Dotazníkom bolo oslovených 28 podnikateľských subjektov, z ktorých odpovedalo 25.

Čerpali sme informácie a údaje i z internetového portálu Register účtovných závierok, kde sme analyzovali údaje zo zverejnených výkazov podvojného účtovníctva, t. j. súvahy a výkazu ziskov a strát za posledné roky.

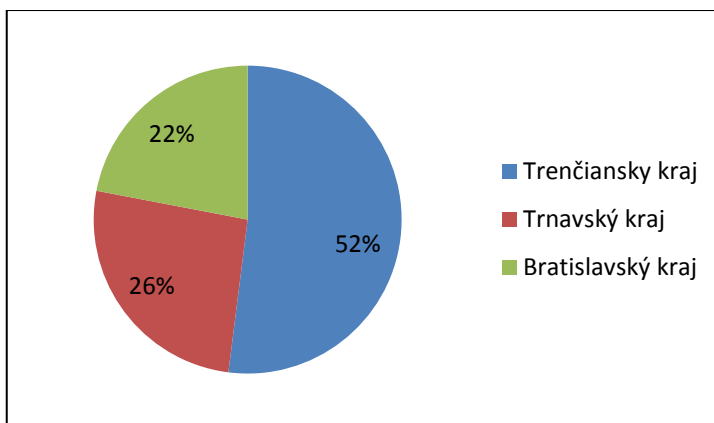
Pomocou pozorovacej metódy sme sumarizovali ekonomické odborné materiály o danej problematike. Použili sme tiež porovnávaciu metódu pri financovaní podnikateľských subjektov z interných vs. externých finančných zdrojov. Využili sme i matematické metódy v kapitole výsledky práce, kde sme porovnávali numerické vyjadrenia pozorovaných javov. Pri vyhodnotení získaných materiálov sme použili i metódu analýzy a syntézy pri interných zdrojoch, ktoré sme si následne rozložili na menšie úseky pre lepšie porozumenie celku a naopak. Pri zameraní na podstatu procesov a javov sme nezabudli ani na metódu abstrakcie.

4 Výsledky práce a diskusia

V tejto kapitole sme sa venovali praktickému využitiu interných zdrojov v malých a stredných podnikateľských subjektoch pôsobiacich na Slovensku. Predložený dotazník vyplňovali prevažne vedúci účtární, len vo výnimočných prípadoch sa úlohy zhostili finanční riaditelia.

Na dotazník odpovedali a reagovali podnikateľské subjekty najmä z Trenčianskeho kraja (52 % respondentov), Trnavského kraja (26 % respondentov) a Bratislavského kraja (22 % respondentov).

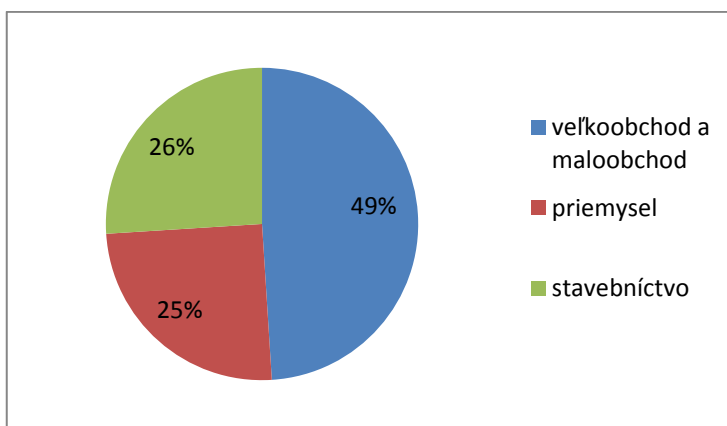
Graf č. 1: Podnikateľské subjekty podľa kraja

Zdroj: vlastné spracovanie

Väčšina opýtaných vykonáva svoju podnikateľskú činnosť podľa štatistickej klasifikácie ekonomických činností SK NACE Rev. 2 v odvetví veľkoobchodu a maloobchodu (49 %), tiež v odvetví stavebníctva (26 %), v oblasti priemyslu (25 %).

Graf č. 2: Predmet podnikateľskej činnosti

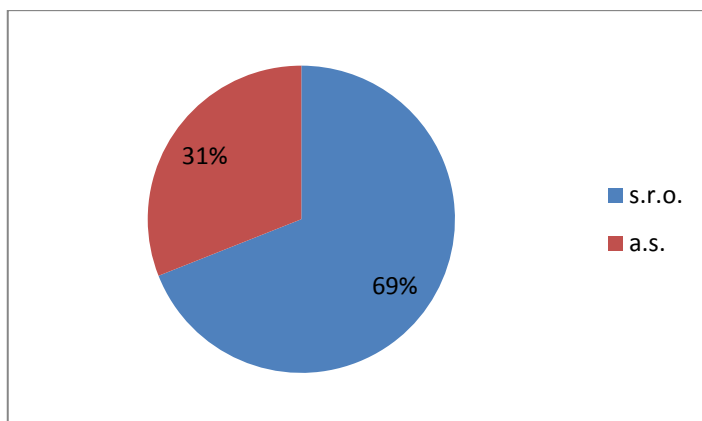
Zdroj: vlastné spracovanie

Interné zdroje financovania sa líšia v prípade odlišných predmetov podnikania, tak napríklad podnikateľské subjekty pôsobiace v odvetví maloobchodu, príp. veľkoobchodu silne dominuje zisk. Odpisy sú až na druhom mieste, pretože nemajú k dispozícii veľký podiel nehmotného majetku, čo nemožno povedať o odvetví stavebníctva či priemyslu kde sú na poprednom mieste práve spomínané odpisy.

Zo zrealizovaného prieskumu i pomocou internetového portálu Register účtovných závierok sme dospeli k záveru, že najviac zastúpenou právnou formou podnikania je **spoločnosť s ručením obmedzeným** (*d'alej s. r. o.*). Túto možnosť uviedlo 69 % podnikateľských subjektov, z čoho možno usúdiť, že ak sa podnikateľské subjekty rozhodujú akú zvoliť právnou formu, vyhráva tento variant. Ide o kapitálovú spoločnosť, ktorej zisk sa zdaňuje daňou z príjmov právnických osôb. Spoločníci majú nárok na podiel zo zisku v pomere k splateným kapitálovým vkladom. Je stanovená výška základného imania v hodnote 5 000 eur, ale po novom už možno založiť s. r. o. aj za 1 euro. Počas pôsobenia spoločnosti možno základné imanie znižovať, prípadne zvyšovať rozhodnutím valného zhromaždenia.

31 % podnikateľských subjektov uviedlo ako právnou formu podnikania **akciovú spoločnosť** (*d'alej a. s.*), ktorá je pomerne náročná z administratívneho i finančného hľadiska, keďže výška základného imania je v hodnote 25 000 eur. Zisk sa tiež zdaňuje daňou z príjmov právnických osôb. Akcionári majú nárok na podiel zo zisku, až keď sa z neho odvedie suma do rezervného fondu. Pri oboch typoch spoločností je komplikovanejšie rozdelenie zisku ako pri personálnych spoločnostiach, ktoré sa do prieskumu nezapojili.

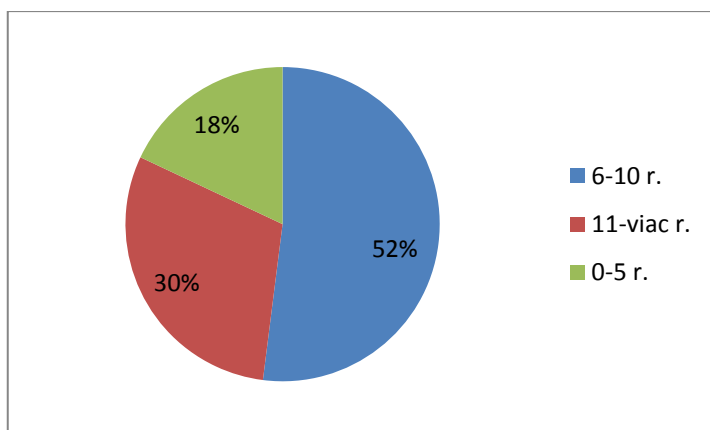
Graf č. 3: Právna forma podnikania

Zdroj: vlastné spracovanie

Z dotazníka sme tiež zistili, že 52 % podnikateľských subjektov pôsobí v oblasti podnikania od 6 – 10 rokov, z čoho možno posúdiť, že majú značné vedomosti so získavaním finančných zdrojov i so samostatným financovaním. 30 % opýtaných pôsobí na trhu 11 a viac rokov a 18 % podnikateľských subjektov vykonáva svoju podnikateľskú činnosť maximálne 5 rokov (graf č. 4).

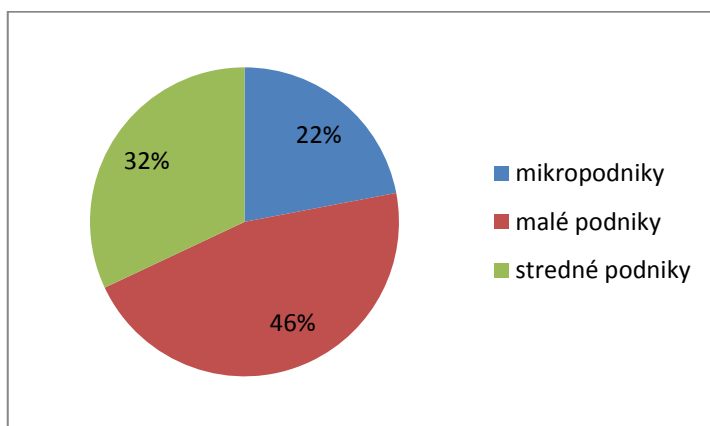
Graf č. 4: Pôsobenie na trhu

Zdroj: vlastné spracovanie

Ďalej sme sa zamerali na počet zamestnancov podnikateľského subjektu. Prevažnú časť podnikateľských subjektov môžeme zaradiť k stredným až malým podnikateľským subjektom. K mikropodnikom, ktoré zamestnávajú len do 10 zamestnancov patrí 22 % podnikateľských subjektov s ročným obratom do 2 mil. eur, 46 % podnikateľských subjektov patrí k malým podnikateľským subjektom, keďže zamestnávajú do 50 zamestnancov s ročným obratom do 10 mil. eur. Zvyšných 32 % podnikateľských subjektov patrí k stredným podnikateľským subjektom, ktoré zamestnávajú do 250 pracovníkov a dosahujú ročný obrat do 50 mil. eur (graf č. 5).

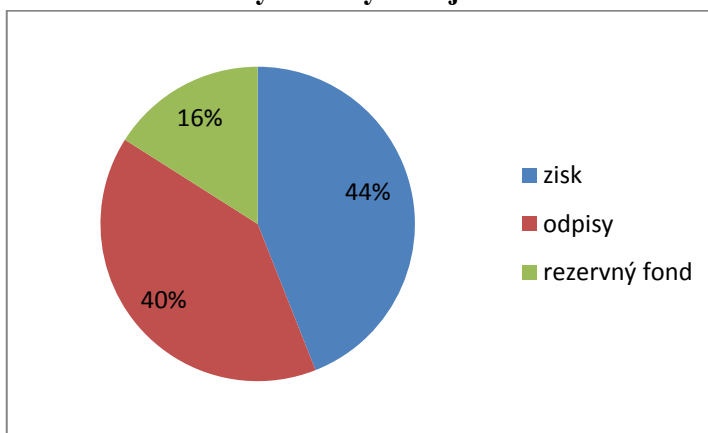
Graf č. 5: Podnikateľské subjekty podľa veľkosti

Zdroj: vlastné spracovanie

Zamerali sme sa v dotazníku i na konkrétne možnosti interného využitia finančných prostriedkov a zistili sme, že pomerne veľké percento predstavuje zisk a tiež veľký podiel využívania predstavujú odpisy, ktoré sú pre podnikateľský subjekt výhodnejšie, a to z dôvodu, že odpisy na rozdiel od zisku zdaneniu nepodliehajú a tiež nie sú závislé od efektívnosti podnikateľskej aktivity. Zisk ako prioritný a najviac preferovaný interný zdroj uviedlo 44 % opýtaných, 40 % uviedlo odpisy a zvyšných 16 % uviedlo ako podstatný zdroj pri financovaní rezervný fond (graf č. 6).

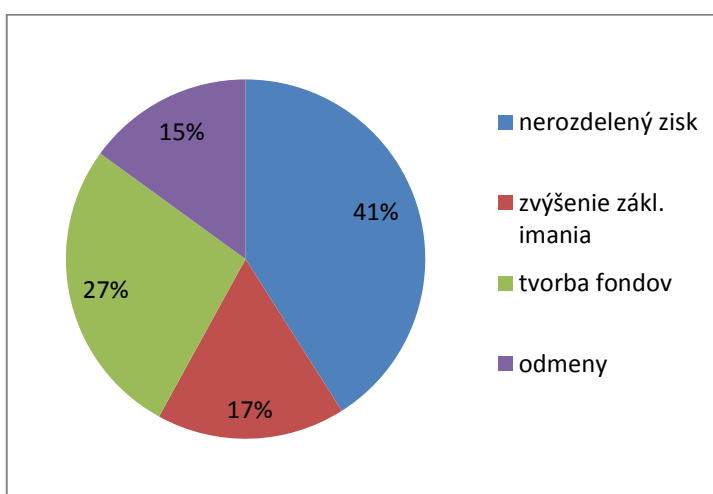
Graf č. 6: Prioritný interný zdroj

Zdroj: vlastné spracovanie

Ako vyplýva z grafu č. 7, 41 % podnikateľských subjektov používa dosiahnutý zisk v podobe nerozdeleného zisku minulých rokov na ponechanie jeho časti v podnikateľskom prostredí. Na zvýšenie základného imania využíva zisk 17 % subjektov, na tvorbu rôznych fondov zo zisku 27 %, na vyplácanie dividend a odmien 15 %.

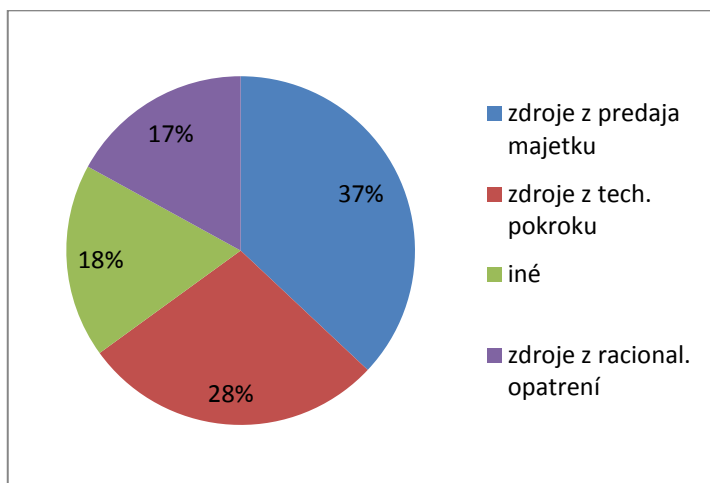
Graf č. 7: Použitie zisku

Zdroj: vlastné spracovanie

Z grafu č. 8 vyplýva, že 37 % podnikateľských subjektov získava iné zdroje na svoju podnikateľskú aktivitu z predaja majetku (predaj pozemkov, áut, nábytku, strojov, a pod.). 28 % respondentov dosahuje ďalšie zdroje z realizácie technického pokroku, 18 % získava finančné prostriedky z prenájmu svojich nehnuteľností, z obchodnej a výrobnjej činnosti, z vlastnej práce. Zvyšných 17 % prikladá význam i zdrojom z racionalizačných opatrení.

Graf č. 8: Ostatné interné zdroje

Zdroj: vlastné spracovanie

4.1 Všeobecné informácie o vybratom podnikateľskom subjekte

Uviedli sme si i konkrétny príklad financovania podnikateľského subjektu počas uplynulých troch rokov. Ide o podnikateľský subjekt pôsobiaci na západnom Slovensku s právnou formou podnikania spoločnosť s ručením obmedzeným. Spoločnosť sa zaoberá podľa štatistickej klasifikácie SK NACE Rev. 2 maloobchodným predajom. Prevádzkuje dvadsať filiálok a bola založená v roku 2006. Pri vzniku využila spotrebný úver, ktorý neskôr v celej čiastke splatila a následne už vykazovala len zisk z vlastných zdrojov. Spoločnosť dosahuje neustále priaznivé výsledky, od jej vzniku vykázala len 1 kalendárny rok stratu, a to hneď počas prvého roka pôsobenia. Avšak už v nasledujúcom roku 2007 vykázala prvý zisk, čím pokryla stratu z roku minulého a dotvorila rezervný fond vo výške 5 % podľa ustanovenej spoločenskej zmluvy. V roku 2011 obnovila spoločnosť majetok a priestory. Spoločnosť s ručením obmedzeným nemá žiadne nedoplatky, a je schopná platieb, o čom svedčia aj podložené potvrdenia, ktoré boli umožnené k nahliadnutiu. Spoločnosť nevyužíva spotrebné dlhodobé úvery, lízing, ani žiadne vonkajšie finančné

zdroje z dôvodu nechceného zadlžovania či nutnosti predkladania kvartálnych výkazov finančným inštitúciám, bankám. Využíva len kontokorentný úver, ktorý je založený majetkom a požívaný na bežné úhrady, prevádzkové náklady.

Podnikateľský subjekt vytvára účtovne zo zisku rezervy, ktoré vykazuje v súvahe. Možno ich použiť len na konkrétny účel, na aký boli vytvorené. Tvorí ich pre potreby rôznych sociálnych odvodov, nevyfakturovaných dodávok v prípade, ak spoločnosť nepozná presnú hodnotu nákladov, ale ich len odhaduje, tiež na nevyčerpané dovolenky, a to v najväčšom rozsahu. Pri nich má spoločnosť záväzok voči zamestnancovi.

Nemenovaná spoločnosť na západnom Slovensku sa snaží znižovať svoju vyrubenú daň z príjmov právnických osôb. Na to jej slúži daňový štít, pomocou ktorého používa dlhodobý majetok spoločnosti, ktorý má k dispozícii v podobe daňovo uznateľného nákladu, a tým pádom si znižuje základ dane. Čím je výška daňového štítu vyššia, tým viac ušetrí daný podnikateľský subjekt na dani. Daňový štít závisí od daňového odpisu a tiež od sadzby dane. Maximálny daňový štít docieli spoločnosť len ak bude sadzba a daňový odpis v príslušnom roku čo najvyšší.

Tabuľka č. 2: Prehľad dôležitých indikátorov

		2012	2013	2014	2015
<i>Sadzba dane z príjmov</i>		19%	23%	22%	
Výnosy		5 731 666	5 674 470	5 476 082	
Náklady		5 276 679	5 123 903	4 944 444	
Zisk pred zdanením , z toho:		454 987	550 567	531 638	
Prevádzkový VH		484 885	577 355	559 431	
Finančný VH		- 29 898	- 26 788	- 27 793	
Pripočítateľné položky		21 004	25 539	24 038	
Odpočítateľné položky		14 003	14 784	7 837	
Základ dane		461 988	561 322	547 839	
Daň		87 778	129 104	120 525	
Zisk po zdanení	88 070	367 209	421 463	411 113	
Preúčt. na účet nerozdel. zisku		88 070	367 209	421 463	411 113
Daňové odpisy		123 563	119 132	133 053	
Účtovné odpisy		117 551	119 008	138 915	

Zdroj: *Vlastné spracovanie*

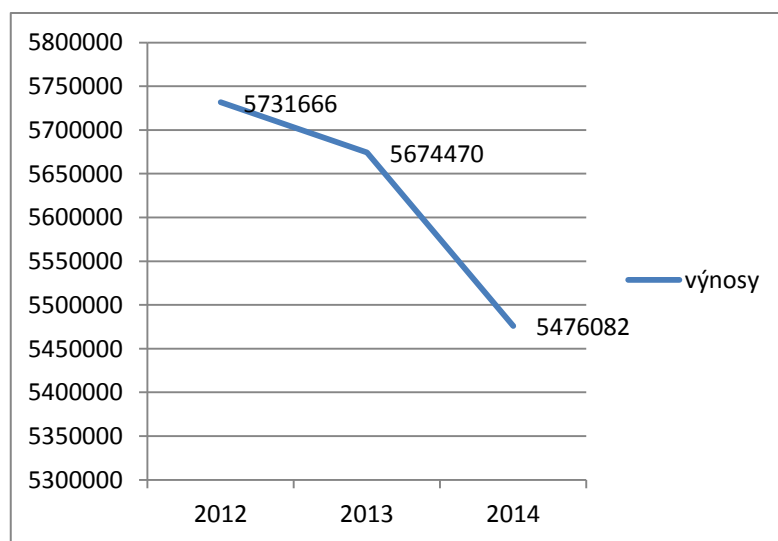
V každom roku pôsobenia spoločnosti sa menila zákonom stanovená sadzba dane. Na základe toho sa samozrejme odvíjali príslušné ukazovatele a indikátory. Hlavným úmyslom analyzovania výsledku hospodárenia je upriamiť pozornosť na dosahované výnosy a náklady počas posledných troch rokov a taktiež zamerať sa na rozdiel medzi týmito dvomi ukazovateľmi (zisk / strata), ktorý poukazuje na efektívnosť podnikateľskej činnosti. Základom pre výpočet výsledku hospodárenia je výkaz ziskov a strát, z ktorého sme čerpali údaje.

4.2 Ekonomická situácia spoločnosti

Daný podnikateľský subjekt kladie najdôležitejšiu váhu disponibilnému zisku, čo možno badať v Tabuľke č. 2, pretože je tri roky po sebe vyšší ako odpisy v priemere až o 274 770 eur. Spoločnosť zisk každoročne kumuluje, ponecháva v podobe nerozdeleného zisku a neskôr používa na zvýšenie základného imania či na následný rast a rozvoj spoločnosti. K jeho čerpaniu v priebehu posledných rokov však neprichádzalo.

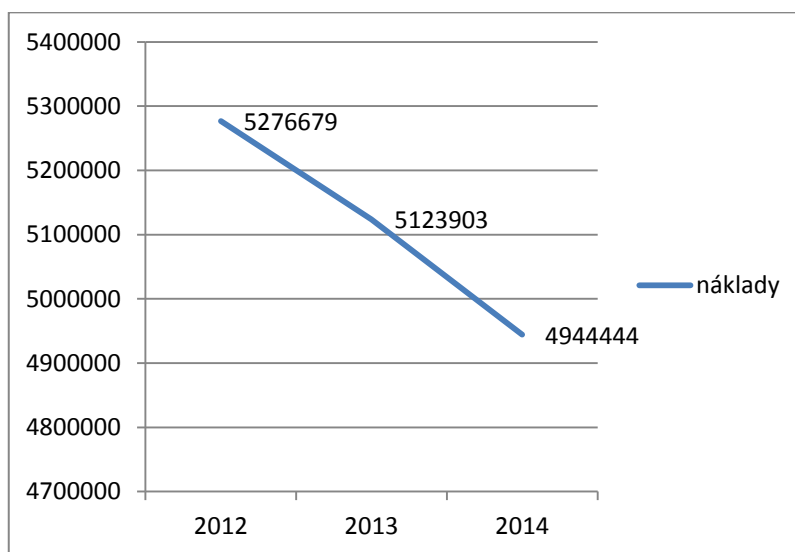
Spoločnosť zaznamenala v priebehu sledovaných období mierny pokles výnosov, klesali predovšetkým tržby z predaja tovaru a tržby z predaja služieb, čo možno odôvodniť tým, že je na trhu v súčasnosti veľká konkurencia, budovanie nových obchodných centier, predajní. Keď príde k zníženiu tržieb, automaticky príde i k zníženiu nákladov v čase, čo vyjadruje graf č. 10.

Graf. č. 9: Pokles výnosov

Zdroj: vlastné spracovanie

Graf č. 10: Pokles nákladov

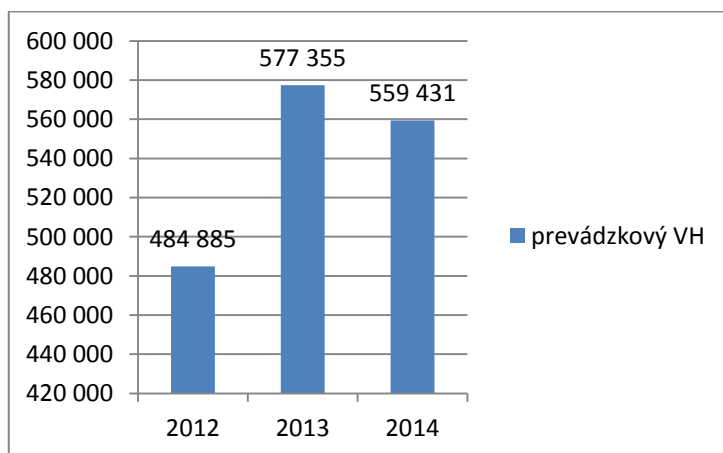

Zdroj: vlastné spracovanie

Podľa grafu č. 10 klesali najmä náklady vynaložené na obstaranie predaného tovaru, náklady na služby a energiu. Osobné náklady zostali nezmenené. Tento pokles úzko súvisí už so spomínanými výnosmi, pretože ak je trh presýtený novými prevádzkami a nákupnými centrami, dodávatelia majú možnosť zvyšovať nákupné ceny. Daný jav sa prejavil hlavne v rokoch 2013 -2014. Medzi rokmi 2012 – 2013 je zníženie nákladov zapríčinené poklesom služieb, pretože sa veľa finančných prostriedkov investovalo do reklamy. Spoločnosť teda nakupuje tovar za vyššie nákupné ceny a na ich zvýšenie má vplyv väčšia konkurencia, dodávatelia si môžu vybrať komu tovar predajú.

V tabuľke č. 2 je uvedený postup pre výpočet výsledku hospodárenia za rok 2012, 2013, 2014. Ako možno pozorovať, spoločnosti sa najviac darilo v roku 2013.

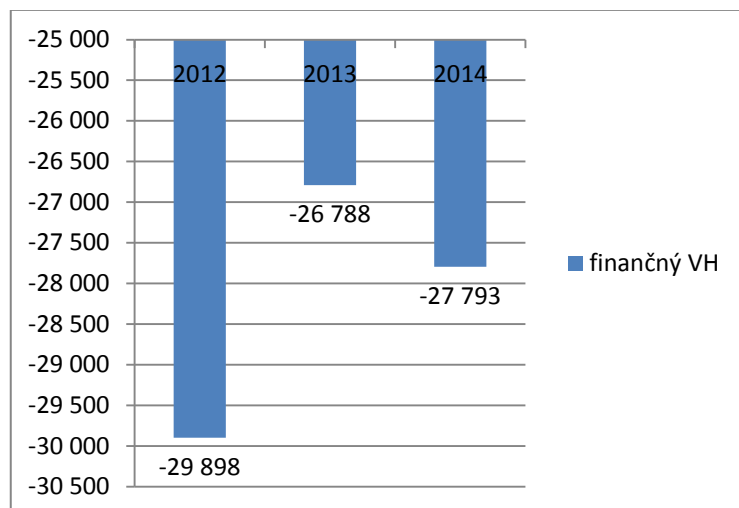
Graf č. 11: Prevádzkový výsledok hospodárenia

Zdroj: vlastné spracovanie

Ako vidíme na grafe č. 11 nami vybraný podnikateľský subjekt dosahoval počas celých troch rokov kladný výsledok hospodárenia z prevádzkovej činnosti. V roku 2012 zisk predstavoval 484 885 eur, čo je o takmer 93 000 eur menej ako v nadchádzajúcom roku. V roku 2014 prišlo už k miernejšiemu poklesu.

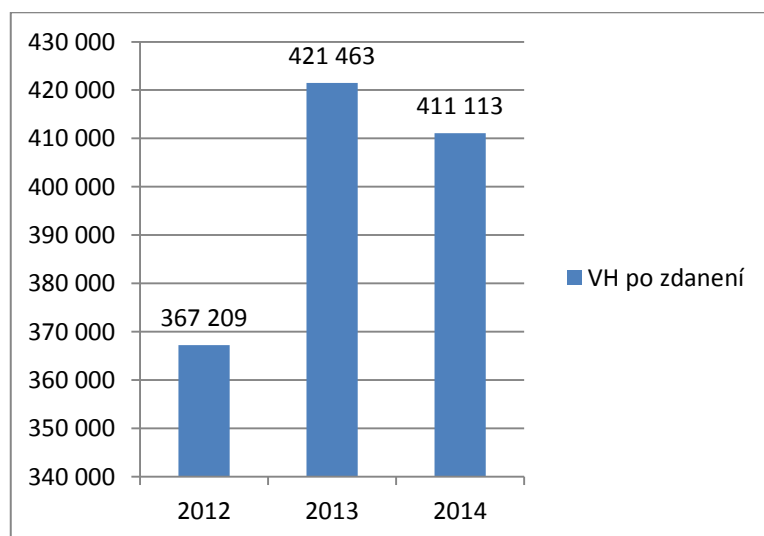
Graf č. 12: Finančný výsledok hospodárenia

Zdroj: vlastné spracovanie

V priebehu sledovaných účtovných období podnikateľský subjekt dosiahol záporný finančný výsledok hospodárenia. V roku 2013 vykázal najnižší v celkovej hodnote – 26 788 eur. Závisí od výšky čerpania kontokorentného úveru spoločnosťou, kedy v roku 2012 sa čerpalo intenzívnejšie, platili sa z neho vyššie úroky.

Graf č. 13: Výsledok hospodárenia po zdanení

Zdroj: vlastné spracovanie

Graf sprehľadňuje výsledok hospodárenia za účtovné obdobia troch posledných kalendárnych rokov. Výsledok hospodárenia najviac ovplyvňuje predaj tovaru konečným odberateľom. Podnikateľský subjekt mal najpriaznivejší výsledok hospodárenia po odrátaní dane v roku 2013 vo výške 421 463 eur, čo však neznamená že v ostatných rokoch hospodáril zle. V roku 2012 výsledok hospodárenia ovplyvnili náklady na už spomínanú reklamu uskutočňovanú prostredníctvom televízie, následne v roku 2013 sa znížili náklady na reklamu, v roku 2014 sa zvýšili náklady vplyvom nákupných cien. Túto skutočnosť je možné preukázať aj pomocou obchodnej marže, ktorá klesá pri náraste nákupných cien. Ak rok 2013 porovnáme s rokom nasledujúcim, bol úspešnejší rok 2013. Naopak, to nemožno povedať o roku 2012 keby bol výsledok hospodárenia takmer o 54 300 eur nižší. Ale i napriek nie priaznivému výsledku pri porovnaní roku 2013 a 2014 musí daný podnikateľský subjekt nachádzať alternatívy minimalizácie nákladov a zvyšovania výnosov.

4.3 Odpisovanie vo vybranej spoločnosti s ručením obmedzeným

Odpisy spoločnosť využíva na nákup i obnovu svojho dlhodobého hmotného a nehmotného majetku. Spoločnosť zaoberajúca sa maloobchodným predajom drobného tovaru využíva pri účtovných odpisoch lineárnu metódu odpisovania a v prípade daňových odpisov zrýchlenú metódu. Od roku 2015 sú daňové odpisy prvoradé, keďže prišlo k výrazným obmenám v možnosti využívať zrýchlené odpisovanie len v druhej a tretej odpisovej skupine. Ako môžeme pozorovať v *Tabuľke č. 2* daňové odpisy neboli zhodné s účtovnými, ale prevyšovali účtovné, len v poslednom roku sledovania prišlo k navýšeniu účtovných nad daňovými odpismi. *Tabuľka č. 3* a *tabuľka č. 4* ilustruje dva príklady odpisovania dlhodobého hmotného majetku pomocou inventárnych kariet, konkrétne osobného automobilu Seat Ibiza obstaraného kúpou v obstarávacej cene 9 387,65 eur a dobou odpisovania štyri roky.

Tabuľka č. 3: Účtovné a daňové odpisovanie auta

rok odpisovania	účtovné oprávky	účtovný odpis	zostatková cena
2012	2 151,00	2 151,00	7 236,65
2013	4 503,00	2 352,00	4 884,65
2014	6 855,00	2 352,00	2 532,65
2015	9 207,00	2 352,00	180,65
2016	9 387,65	180,65	0,00
rok odpisovania	oprávky	daňový odpis	zostatková cena
2012	2 152,00	2 152,00	7 235,65
2013	4 499,00	2 347,00	4 888,65
2014	6 846,00	2 347,00	2 541,65
2015	9 193,00	2 347,00	194,65
2016	9 387,65	194,65	0,00

Zdroj: vlastné spracovanie

Dekoračné vitríny tiež predstavujú dlhodobý majetok obstaraný kúpou s obstarávacou cenou 6 514,52 eur a dobou odpisovania 6 rokov.

Tabuľka č. 4: Účtovné a daňové odpisy vitríny

rok odpisovania	účtovné oprávky	účtovný odpis	zostatková cena
2012	1 001,00	1 001,00	5 513,52
2013	2 093,00	1 092,00	4 421,52
2014	385,00	1 092,00	3 329,52
2015	4 277,00	1 092,00	2 237,52
2016	5 369,00	1 092,00	1 145,52
2017	6 461,00	1 092,00	53,52
2018	6 514,52	53,52	0,00
rok odpisovania	oprávky	daňový odpis	zostatková cena
2012	996,00	996,00	5 518,52
2013	2 806,00	1 810,00	3 708,52
2014	4 254,00	1 448,00	2 260,52
2015	5 340,00	1 086,00	1 174,52
2016	6 064,00	724,00	450,52
2017	6 425,00	361,00	89,52
2018	6 514,52	89,52	0,00

Zdroj: vlastné spracovanie

Záver

Je veľmi dôležité a zároveň náročné zvoliť si správne zdroje potrebné na financovanie podnikateľskej aktivity, špeciálne v dnešných podmienkach, kedy chce každý podnikateľský subjekt maximalizovať svoj dosiahnutý zisk s čo najnižšími nákladmi. Iba ten subjekt, ktorý to preukáže môže prosperovať.

Prvá časť bola zameraná na teoretické definície a charakteristiky súvisiace s financovaním podnikateľských subjektov. Venovali sme sa výsledku hospodárenia, zisku, odpisom, ostatným interným finančným zdrojom, ktoré sú menej preferované v porovnaní s odpismi a ziskom. Druhá kapitola bola venovaná cieľom práce, ktorým bolo analyzovanie dostupných možností a spôsobov interného financovania nielen v teoretickej rovine, ale i v ich reálnom použití v podnikateľskom prostredí malých a stredných podnikateľských subjektoch. Tretia časť bola orientovaná na metódy a metodiku skúmania, ktorá bola nevyhnutná pre potreby vytvorenia výsledkov práce. Vo štvrtej kapitole sme si rozpracovali otázky z vyplnených dotazníkov. Zistili sme na počte 25 respondentov v akom percentuálnom vyjadrení prikladajú dôležitosť ktorým interným zdrojom. Pre detailnejšie porozumenie sme si uviedli i konkrétny podnikateľský subjekt s právnou formou podnikania spoločnosti s ručením obmedzeným, kde sme poukázali najmä na hlavné interné finančné zdroje za roky 2012 – 2014.

Na základe nami zrealizovaného prieskumu sme zistili že prednostná právna forma podnikania bola jednoznačne spoločnosť s ručením obmedzeným s dobou pôsobenia v podnikateľskom prostredí 6 až 10 rokov. V najväčšej miere išlo o malé podnikateľské subjekty. Zisk ako interný zdroj v prevažnej miere slúžil na ponechanie v podobe nerozdeleného zisku. Druhotným významným finančným zdrojom získavania finančných prostriedkov prezentoval predaj majetku. Zdroje, ktoré podnikateľské subjekty používajú k svojej podnikateľskej činnosti prichádzajú z interného prostredia.

Pomocou tejto záverečnej práce sme na základe porovnávaní dospeli k záveru, že podstatným, resp. prioritným interným zdrojom sú odpisy a zisk. Rezervné fondy predstavujú potrebné finančné zdroje a ostatné interné finančné zdroje sú prakticky zanedbateľné v prípade, ak ich porovnáваме s už skôr spomínanými finančnými zdrojmi.

Považujeme na záver spomenúť, že financovanie podnikateľských subjektov je neobmedzené, limitujúce je len možnosťami použitia v praxi.

Zoznam použitej literatúry

1. BELANOVÁ, K. 2010. *Teória a politika podnikateľských financií*. Bratislava : Vydavateľstvo Ekonóm, 2010. 228 s. ISBN 978-80-225-3109-2.
2. BELICA, M. 2002. *Podnikové financie*. Nitra : Slovenská poľnohospodárska univerzita, 2002. 171 s. ISBN 80-8069-006-5.
3. BEŇOVÁ, E. a kol. 2007. *Financie a mena*. 2. vyd. Bratislava : IURA EDITION, 2007, 391 s. ISBN 978-80-8078-142-2.
4. Brealey, R. - Myers, S. - Marcus, A. 1990. *Fundamentals of Corporate Finance*. USA : McGraw-Hill Company. 1990. 6.vyd. 700 s. ISBN978-0-07-128527-8.
5. Brealey, R.-Myers, S.-Allen,F. 2008. *Principles of Corporate Finance*. 9.vyd. Singapur: McGraw-Hill Company, 2008, 583 s. ISBN 978-007-126327-6.
6. CENIGOVÁ, A. 2012. *Podvojný účtovníctvo podnikateľov*. 13. vyd. Bratislava : Ceniga, 2012. 671 s. ISBN 978-969946-4-9.
7. FETISOVOVÁ, E. - VLACHYNSKÝ, K. - SIROTKA, V. 2004. *Financie malých a stredných podnikov*. Bratislava : IURA EDITION, 2004. 260 s. ISBN 80-89047-87-4.
8. KOŠČO, T. a kol. 2006. *Podnikové financie*. Nitra : Slovenská poľnohospodárska univerzita, 2006. 194 s. ISBN 80-8069-725-6.
9. KUPKOVIČ, M. a kol. 2003. *Podnikové hospodárstvo*. Bratislava : Sprintvfra, 2003, 452 s. ISBN 80-88848-71-7.
10. LISÝ, J. a kol. 2011. *Ekonomia*. Bratislava : IURA EDITION, 2011, 631 s. ISBN 978-80-8078-406-5.
11. MAJCHER, M. a kol. 1998. *Financie podnikateľskej sféry*. Bratislava : EUROUNION, 1998. 282 s. ISBN 80-85568-977.
12. MAJKOVÁ, M. 2008. *Možnosti financovania malých a stredných podnikov v SR*. Brno : Tribun EU, 2008, 204 s. ISBN 978-80-7399-590-4.
13. MAJTÁN, Š. a kol. 2009. *Podnikové hospodárstvo*. Bratislava : Sprint dva, 2009, 320 s. ISBN 978-80-89393-07-7.
14. Ross, S.-Westerfield, R.-Jaffe, J. 1990. *Corporate Finance*. USA: Times Mirror/Mosby College Publishing, 1990, 698 s. ISBN 0-256-08402-5.

15. SYNEK, M. a kol. 2007. *Manažérska ekonomika*. 4. vyd. Praha : GradaPublishing, 2007, 464 s. ISBN 978-80-247-1992-4.
16. VALACH, J. a kol. 2010. *Investiční rozhodování a dlouhodobé financování*. 3. vyd. Praha : Ekopress, 2010. 513 s. ISBN 978-80-86929-71-2.
17. VLACHYNSKÝ, K. a kol. 1997. *Podnikové financie*. Bratislava : Súvaha, 1997. 398 s. ISBN 80-88727-15-4.
18. VLACHYNSKÝ, K. a kol. 2009. *Podnikové financie*. Bratislava : IURA EDITION, 2009, 524 s. ISBN 978-80-8078-258-0.

Internetové zdroje

1. www.podnikajte.sk
2. www.euroekonom.sk/financie/financie-a-podnik/financne-zdroje-podniku
3. www.danovecentrum.sk
4. www.etrend.sk
5. registeruz.sk

Zákony

Obchodný zákonník

Zákon o dani z príjmov

Príloha